

गोदावरी नगरपालिकाको तेह्रौं नगरसभामा आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का लागि प्रस्तुत नीति तथा कार्यक्रम

गोदावरी नगरपालिकाको तेह्रौं नगरसभाको उद्घाटन समारोहका प्रमुख अतिथि राष्ट्रिय सभा सदस्य माननीय नारायण दत्त भट्ट ज्यू, विशिष्ट अतिथि प्रदेश सभा सदस्य माननीय प्रकाश बहादुर बम ज्यू, प्रदेश सभा सदस्य माननीय तुलसी देवकोटा ज्यू, प्रदेश सभा सदस्य माननीय खेमा देवी विष्ट ज्यू, गोदावरी नगरपालिकाका नगर प्रमुख ज्यू, नगर सभाका सदस्य ज्यूहरू, राजनीतिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधी ज्यूहरू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत ज्यू, विभिन्न संघ संस्थाका प्रमुख तथा प्रतिनिधी ज्यूहरू, नगरपालिकाका कर्मचारी मित्रहरू, सुरक्षाकर्मी, सञ्चारकर्मी लगायत अन्य उपस्थित महानुभावहरू ।

यस गोदावरी नगरपालिकाको गरिमामय तेह्रौं नगर सभामा हाम्रो निमन्त्रणा स्वीकार गरी पाल्नु भएका सम्पूर्ण महानुभावहरूलाई हार्दिक स्वागत गर्न चाहन्छु । नेपालको संविधानको धारा २३०, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा ७१ बमोजिम गोदावरी नगरपालिकाको आगामी आर्थिक वर्ष २०८१/८२ नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न अनुमती चाहन्छु ।

नेपालको सार्वभौमसत्ता, स्वाधिनता, भौगोलिक अखण्डता, राष्ट्रिय हित, लोकतन्त्र प्राप्ति र संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्रात्मक शासन ब्यवस्था स्थापनाका लागि भएका विभिन्न आन्दोलनमा आफ्नो अमूल्य जीवन उत्सर्ग गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात-अज्ञात सहिदहरू प्रति भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली एवं श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछु ।

नगरसभाका सदस्य ज्यूहरू,

सुदूरपश्चिम प्रदेशको मुख्य प्रवेशद्वारको रूपमा रहेको यस गोदावरी नगरपालिकालाई भौगोलिक, आर्थिक, पर्यटकीय, शैक्षिक, सामाजिक, औद्योगिक, ब्यापारिक तथा सांस्कृतिक विविधता र सम्भावना बोकेको देशकै उदयीमान नमूना नगरको रूपमा विकास गर्ने चुनौती हाम्रा बीचमा रहेको छ । साथै सुदूरपश्चिम प्रदेशको राजधानी यस नगरपालिका भित्रको क्षेत्रमा तोकिएको हुँदा यस नगरपालिकालाई सुविधा सम्पन्न, ब्यवस्थित र सुन्दर शहरका रूपमा विकास गर्न नगरको दीर्घकालिन, मध्यकालिन योजना निर्माण गरी योजनाबद्ध विकासको मोडेलमा अगाडि बढाउन जरुरी रहेको छ । हामी निर्वाचित भएर आए पश्चात पदभार ग्रहण गरेकै दिन स्वास्थ्य, शिक्षा र कृषि क्षेत्रलाई प्रमुख प्राथमिकता दिई स्थानीय अर्थतन्त्रलाई गतिशील बनाउने लक्ष्य लिएका छौं भने लोककल्याणकारी सरकार स्थापना गरी सुशासन, पारदर्शिताका साथ विकासमा सबैको सहभागिता र अपनत्व गराउने अठोट समेत गरेको छौं ।

नगर सभाका सदस्य ज्यूहरू,

गोदावरी नगरपालिकाले आ.व. २०८१/८२ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा लिएका प्रमुख आधारहरूको जानकारी गराउन चाहन्छु ।

- नेपालको संविधान,
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४,
- अन्तर सरकारी वित्त ब्यवस्थापन ऐन, २०७४,
- राष्ट्रिय प्राकृतिक स्रोत तथा वित्तआयोग ऐन, २०७४,
- विपद् जोखिम न्यूनीकरण र ब्यवस्थापन ऐन, २०७४
- सार्वजनिक खरिद ऐन, २०६३ र नियमावली, २०६४ का सान्दर्भिक दफा तथा नियमहरू,
- स्थानीय तहको योजना तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७८
- नेपाल सरकारको आर्थिक वर्ष ०८१/८२ को बजेट,
- सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारको आर्थिक वर्ष ०८१/८२ को बजेट,
- संघीय र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारले जारी गरेका नीति, कानून र मापदण्डहरू,

- संघीय सरकार र सुदूरपश्चिम प्रदेश सरकारबाट प्राप्त बजेट सिलिङ्ग र मार्गदर्शन,
- १६ औं योजनाले निदृष्ट गरेका लक्ष्य एवं उद्देश्यहरू,
- सन् २०३० सम्म पुरा गर्नुपर्ने दिगो विकासका लक्ष्य,
- अन्तराष्ट्रिय स्तरमा नेपालले ब्यक्त गरेको विषयगत क्षेत्रका प्रतिवद्धता,
- गोदावरी नगरपालिकाको आर्थिक वर्ष २०८०/८१ को वार्षिक नीति तथा कार्यक्रम,
- नगरपालिकाका विषयगत समितिबाट प्राप्त सुझाव,
- वडाबाट आएका सुझाव तथा कार्यक्रमहरू

अब म आगामी आ.व. ०८१।८२ का लागि यस नगरपालिकाले लिएका प्रमुख वार्षिक मुख्य नीति प्रस्तुत गर्ने अनुमती चाहन्छु।

१. आधारभूत स्वास्थ्य सेवामा आम नागरिकको पहुँच विस्तार गरी सर्वसुलभ र गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवा उपलब्ध गराइनेछ। हाल बढ्दो क्रममा रहेको नसर्ने रोगहरू को समस्यालाई दिगो रूपले सम्बोधन गर्ने र स्वास्थ्य सम्बन्धि आधारभूत जानकारी विद्यालय स्तर मै नियमित प्रदान गरि स्वस्थ समाज निर्माणमा टेवा पुर्याउन 'एकविद्यालय एक नर्स' को अवधारणा अनुसार विद्यालय नर्स कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिइनेछ।
२. हाल १०० शैय्यामा सञ्चालनमा आएको गेटा मेडिकल कलेजलाई शहिद दशरथ चन्द राष्ट्रिय स्वास्थ्य विज्ञान विश्वविद्यालयको रूपमा पूर्ण क्षमतामा सञ्चालन गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ।
३. सर्वसुलभ गुणस्तरीय शिक्षाको अवधारणा बमोजिम आधारभूत तथा माध्यमिक शिक्षामा बालबालिकाहरूको पहुँच सुनिश्चित गरी शिक्षालाई व्यावसायिक, प्राविधिक, रोजगारमूलक, जनमुखी एवं सीपमूलक बनाउँदै सक्षम, प्रतिस्पर्धी एवं नैतिक जनशक्ति तयारीका लागि गुणस्तरीय शिक्षाको प्रत्याभूति गरिनेछ। आधारभुत तहमा अंग्रेजी भाषाको माध्यमबाट शिक्षण सिकाई क्रियाकलाप सञ्चालन गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ।
४. विकास र सुशासन अभिवृद्धि गर्दै प्रभावकारी सेवाप्रवाहको आधार केन्द्रको रूपमा स्थापना गर्दै जनतालाई पुर्याउनु पर्ने कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, विद्युत, खानेपानी तथा सरसफाई लगायतका सार्वजनिक सेवा सुविधाको प्रत्याभुति दिन सरकारी, निजी, गैर सरकारी, सामुदायिक क्षेत्रसँग साझेदारी र सहकार्य गर्ने नीति लिइनेछ।
५. कृषिमा विविधिकरण, यान्त्रिकीकरण तथा ब्यवसायीकीकरण गर्दै निर्वाहमुखी कृषि प्रणालीको विकास गरिनेछ। कृषि उपज संकलन र भण्डारणको लागि शित भण्डारण केन्द्रको स्थापना गरिनेछ। कृषि क्षेत्रलाई नगर अर्थतन्त्रको मुख्य आर्थिक क्षेत्रको रूपमा लिदै कृषिमा आधारित अर्थतन्त्र निर्माणमा जोड दिइनेछ।
६. पशुपालन ब्यवसायलाई आयमूलक तथा सम्मानित पेशाको रूपमा बिकास गरी आत्मनिर्भर, ब्यवसायीकरण, बिबिधीकरण तथा पशुपन्छीको र पशुजन्य उत्पादनको बजारीकरण गरी राष्ट्रिय उत्पादनमा जोड दिई बाह्यबाट आयात हुने कार्यलाई निरुसाहित गरिनेछ। उन्नत घाँसका बिऊ तथा बेर्ना वितरण गरी ब्यवसायिक घाँस खेतीलाई प्रोत्साहन गरिनुका साथै कृषक तथा पशुपालन फार्महरूलाई पशुपन्छीको नश्ल सुधार गरी उत्पादन तथा उत्पादकत्व वृद्धि गर्नको लागि कृत्रिम गर्भाधानमा जोड दिइने छ।

७. भूमिहीन दलित, भूमिहीन सुकुम्बासी एवं अब्यवस्थित बसोबासीहरूको ब्यवस्थापन गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइने छ । जग्गाको नापजाँच तथा नक्साङ्कन गरिने कार्यलाई छिटो, छरितो प्रविधिमैत्री बनाइने छ ।
८. सहकारी संस्थालाई स्थानीय श्रोत, साधन र सीपको प्रयोग गरि स्थानीय अर्थतन्त्रलाई चलायमान बनाउने प्रमुख स्तम्भको रूपमा विकास गरिने छ भने उस्तै प्रकृती र उद्देश्य भएका सहकारी संस्थाहरूलाई एकीकरणका लागि प्रोत्साहन गर्दै सहकारीको गुणात्मक विकासमा जोड दिने तथा कृषि, ब्यापार र उद्योगका तुलनात्मक लाभका क्षेत्रहरूमा लगानी गर्न प्रोत्साहित गरिनेछ ।
९. गोदावरी नगरपालिका पर्यटकीय दृष्टिकोणले अत्यन्त महत्त्वपूर्ण रहेका हुँदा यहाँको प्राकृतिक, सांस्कृतिक, धार्मिक मानव निर्मित पर्यटकीय स्थलहरूको उचित विकास गरी आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटकहरूको आवागमनमा वृद्धि गरिनेछ ।
१०. प्राचीन धार्मिक एवम् ऐतिहासिक पर्यटकीय स्थलको रूपमा रहेको गोदावरी धाम क्षेत्रको संरक्षण, सम्बर्द्धन र वृहत्तर विकासको लागि संघ, प्रदेश र अन्य दातृ निकायसंग आवश्यक पहल गरिनेछ । गोदावरी आर्यघाटलाई थप व्यवस्थापन गरिनेछ ।
११. स्थानीय श्रम, सीप, श्रोत र प्रविधिको अत्यधिक प्रयोग हुने योजनालाई प्राथमिकतामा राखिनेछ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम अन्तर्गत सूचीकृत भएका बेरोजगारहरूलाई नगरपालिकाद्वारा संचालन हुने पूर्वाधार विकास कार्यक्रम मार्फत श्रममूलक योजनामा परिचालन गरि पूर्वाधार निर्माणको माध्यमबाट रोजगारी सृजना गरिनेछ । गोदावरी धामको वृहत्तर विकासका लागि संघ तथा प्रदेश सरकारसँग आवश्यक समन्वय गरिनेछ ।
१२. वन तथा वातावरण संरक्षण र जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण र अनुकूलनलाई प्राथमिकता दिँदै विकास आयोजना संचालन गरिनेछ ।
१३. स्वच्छ खानेपानीमा सबै नागरिकको पहुँच अभिवृद्धि गर्न नगरपालिका, प्रदेश सरकार र संघीय सरकारको श्रोतलाई अधिकतम परिचालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइने छ ।
१४. गत आ.व.मा स्वच्छ नगर, सफानगर, हाम्रो नगरको रूपमा विकास गर्न गोदावरी नगरपालिका भित्र फोहरमैलाको संकलन, पुनःउपयोग, प्रशोधन र विसर्जन जस्ता सरसफाई सित सम्बन्धित चेतनामूलक क्रियाकलापहरूमा आमनागरिकको हातेमालो गरिनेछ साथै फोहोरको उत्पत्ती स्थलबाटै वर्गिकरणको अवधारणा लागु गरी फोहोरबाट मोहोर बनाउने नीति लिईएकोमा आगामी आ.व.मा अझ ब्यवस्थित र प्रभावकारी रूपले अगाडी बढाइनेछ ।
१५. अस्पतालजन्य फोहोरमैला व्यवस्थापनको लागि आवश्यक पहल गरिनेछ ।
१६. आर्थिक तथा सामाजिक रूपमा पछाडी परेका महिला, बालबालिका, दलित, अपाङ्गता भएका व्यक्ति, ज्येष्ठ नागरिक, अल्पसंख्यक, सीमान्तकृत समुदायको सामाजिक तथा आर्थिक उत्थानका लागि विशेष कार्यक्रम बनाई लागु गरिनेछ ।
१७. छुवाछुत, सामाजिक कुरीति, अन्धविश्वास, लैङ्गिक विभेद र घरेलु हिंसाका घटनाहरूको न्यूनीकरण गरि सामाजिक सहिष्णुता र सौहार्दता सहितको समतामूलक समाज निर्माणको आधार तयार गरिनेछ ।
१८. गरिबी निवारणका लागि लघु उद्यम विकास कार्यक्रमलाई उद्यमशीलता मार्फत स्थानीय गरिबी न्यूनीकरण गर्ने दिशामा केन्द्रित गरिनेछ । साथै माँगमा आधारित उद्यम तथा सीप विकास कार्यक्रम संचालन गरिनेछ ।
१९. नगर क्षेत्र भित्रका ऐतिहासिक, पुरातात्विक, धार्मिक एवं सांस्कृतिक पर्यटकीय स्थलहरूको संरक्षण, सम्बर्द्धन गरी स्थानीय तथा राष्ट्रिय स्तरमा प्रचार प्रसार गरिनेछ ।

२०. नगर क्षेत्रमा औद्योगिक, ब्यापारिक, ब्यवसायिक, कृषिजन्य तथा पर्यटकीय क्षेत्रलाई सृदृढ तथा ब्यवस्थित गरी आर्थिक क्रियाकलाप विस्तार गरिनेछ ।
२१. शान्ति सुरक्षा, रोजगारी अभिवृद्धि, सामाजिक सुरक्षा र मानव संसाधनको क्षमता विकासमा सहयोगी भुमिका निर्वाह गर्दै स्थानीय सरकारको संयन्त्रबाट प्रवाह हुने सेवालाई समावेशी, ब्यवसायिक, प्रतिस्पर्धी, सेवामुखी र स्वावलम्बी बनाउन भ्रष्टाचार बिरुद्ध शून्य सहनशिलताको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
२२. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई faceless र paperless बनाउन डिजिटल पालिका बनाउने नीति लिईनेछ ।
२३. सरकारी खर्चको कुशल ब्यवस्थापनबाट सुशासनका आयामहरुको क्रियाशिलताद्वारा विकासका लक्ष्यहरु पुरा गरिनेछ । बित्तिय अनुशासन कायम गरी चालु खर्चलाई कमगर्ने कुरामा विशेष ध्यान दिई पूँजीगत खर्च बढाइनेछ । बेरुजुलाई न्यूनिकरण गर्दै सुशासन कायम गर्न आन्तरिक नियन्त्रण प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाइनेछ ।
२४. नगरपालिकालाई आर्थिक रुपमा सवल बनाउने उद्देश्य अनुरूप यस भन्दा अगाडी लगाइएको करलाई निरन्तरता दिइनेछ र करको दायरलाई फराकिलो बनाई करका नयाँ श्रोतहरुको खोजी गरी आन्तरिक आय बृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
२५. नगरपालिकाबाट दिने सेवा प्रवाहमा आधुनिक सूचना प्रविधिको प्रयोगमा बढोत्तरी गर्दै हाललाई सम्पत्ती कर तथा मालपोत कर भुक्तानी गर्न करदाता पोर्टल निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ । डिजिटल रुपमा कर भुक्तानी गर्ने कार्यको लागि सम्बद्ध बैंक तथा वित्तिय संस्थाहरूसँग समन्वय गरि कार्य अघि बढाइनेछ । जसले गर्दा जुनसुकै स्थानबाट करदाताले नगरपालिकाको कर तिर्न सहज बनाउने विश्वास लिइएको छ ।
२६. उद्योग तथा ब्यवसायको दर्ता, नविकरण, ठाउँसारी तथा नामसारीको प्रकृत्यालाई सरल तथा सहज बनाई कानून बमोजिम दर्ता गरेर मात्र उद्योग तथा ब्यवसाय संचालन गर्ने ब्यवस्था मिलाइने छ । यसका लागि आवश्यकता अनुसार निजि क्षेत्र र सरोकारवाला निकाय संग समन्वय गरिनेछ ।
२७. अत्तरीयामा रहेको दुर्गा मन्दिर अगाडी ब्यवसायिक प्रयोजनको लागि आवश्यक संरचनाहरु बनाईनेछ ।
२८. नगरलाई आवश्यक पर्ने योजना निर्माणका लागि सरकारी जमिन लाई लिजमा दिने निति अवलम्बन गरिनेछ ।

आदरणीय नगरसभाका सदस्यज्यू

अव म यस सम्मानित नगरसभा समक्ष माथीका क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु कार्यान्वयनका लागि बजेटको बाँडफाँड र स्रोत ब्यवस्थापनको अनुमान यस सभामा पेश गर्ने अनुमती चाहन्छु ।

गोदावरी नगरपालिकाको आगमी आव २०८१/८२ को लागि वित्तिय समानीकरण-संघीय सरकारबाट रु १९ करोड १२ लाख, राजस्व बाँडफाँड-संघीय सरकार रु १८ करोड ७ लाख, समपूरक अनुदान-संघीय सरकार रु १ करोड ४० लाख विशेष अनुदान-संघीय सरकार रु ४ करोड ३० लाख सःशर्त अनुदान-संघीय सरकार रु ४४ करोड ११ लाख उनासी हजार वित्तिय समानीकरण-प्रदेश सरकार रु १ करोड ८३ लाख ५६ हजार, राजस्व बाँडफाँड-प्रदेश सरकार रु ६९ लाख ७७ हजार, समपूरक अनुदान-प्रदेश सरकार रु १ करोड ५ लाख ७० हजार, विशेष अनुदान-प्रदेश सरकार रु ३५ लाख, राजस्व बाँडफाँड-घरजग्गा रजिष्ट्रेशन रु ६ करोड ५० लाख, आन्तरिक श्रोत रु १३ करोड ७२ लाख ४३ हजार, विज्ञापन कर ६ लाख ४० हजार वन रोयल्टी रु १० लाख र बैंक मौज्दात रु ११ करोड गरि जम्मा १ अर्व २२ करोड ३३ लाख ६५ हजार आय प्राप्त हुने अनुमान गरेको छु ।

यसै गरी यस नगरपालिकाको आगामी आ.व. २०८१।८२ का लागि चालु र पुँजीगत गरी देहाय बमोजिमको व्यय अनुमान प्रस्तुत गरेको छु ।

गोदावरी नगर कार्यपालिका अन्तर्गत रु ४३ करोड ७ लाख तेत्तिस हजार, शिक्षा युवा तथा खेलकुद शाखा लाई रु ८ करोड ३२ लाख असी हजार, स्वास्थ्य शाखालाई रु १ करोड ७ लाख, कृषि विकास शाखालाई रु ६५ लाख, पशु विकास शाखा अन्तर्गत रु ८५ लाख, महीला विकास शाखालाई अन्तर्गत रु ४१ लाख ५० हजार,सहकारी लाई रु ५ लाख ५० हजार, सामाजिक तथा आर्थिक विकास शाखा अन्तर्गत रु ३१ लाख ३ हजार,न्यायिक समिति लाई रु १६ लाख,मालाखेती अस्पताललाई १ करोड २० लाख,भुमी व्यवस्था ईकाई लाई ५० लाख,संघीय सशर्त अनुदान ४४ करोड ११ लाख ७९ हजार,संघीय विशेष अनुदान रु ४ करोड ६५ लाख,संघीय समपुर अनुदान रु दुई करोड ४५ लाख ७० हजार र क्रमागत योजनाहरुको लागि ५ करोड ५५ लाख गरि जम्मा रु१ अर्व २२ करोड ३३ लाख ६५ हजार व्यय हुने अनुमान गरेको छु ।कुल बजेटको चालु तर्फ ६३ प्रतिशत र पुँजीगत तर्फ ३७ प्रतिशत बजेट विनियोजन गरेको छु ।

मैले प्रस्तुत गरेको बजेटको कार्यान्वयनबाट नगरवासीजनताको आर्थिक सामाजिक अवस्था परिवर्तन हुने, वातावरण संरक्षणमा गुणात्मक सुधार, राजश्व संकलनमाकेही बृद्धि हुनुका साथै भौतिकपूर्वाधार निर्माण र सेवाप्रवाहमा सुधारआई सुशासनको अनुभूति हुने विश्वास लिएको छु ।

अन्त्यमा,

यो बजेट निर्माण प्रक्रियामा महत्वपूर्ण सहयोग गर्नुहुने आदरणिय नगरप्रमुखज्यू, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृतज्यू, योजना तर्जुमा समितिका सदस्यज्यूहरु, राजश्व परामर्श समितिका सदस्यज्यूहरु, विषयगत समितिका संयोजक तथा सदस्यज्यूहरु, लेखा समितिका सदस्यज्यूहरु, कार्यपालिकाका सम्पूर्ण सदस्यज्यूहरु, सम्पूर्ण कर्मचारी साथीहरु लगायत अमुल्य सल्लाह सुझाव दिनु हुने सबै प्रति हार्दिक आभार प्रकट गर्दै धन्यवाद व्यक्त गर्दछु ।

धन्यवाद ।

मिति: २०८१।०३।०९ गते,

गोदावरी नगरपालिका, अत्तरिया, कैलाली।

शारदा देवी रोकाया

नगर उपप्रमुख